

University of Oxford
12 Bevington Road, Oxford OX2 6LH
United Kingdom Tel: +44 (0) 1865 284996
Fax: +44 (0) 1865 284992

ՕՔՍՖՈՐԴԻ ՀԱՄԱՐՍԱՐԱՆ

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆ

ԿՈԱՋԻՑԻՈՆ ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

12 հունվարի, 2011

Ես գիտաշատող խորհրդատու եմ եւ աշխատում եմ Օքսֆորդի համալսարանի նախագահական եւ խորհրդարանական կառավարման համակարգերն ուսումնասիրող ծրագրի վրա: I am a research consultant working on a project on presidents and legislatures at Oxford University. Որպես ծրագրի մի մաս, մենք հարցազրույց ենք անցկացնում 350 խորհրդարանականի հետ ինը երկրում, այդ թվում նաեւ Հայաստանում, որտեղ պատրաստվում ենք զրուցել 30/40/50 խորհրդարանականի հետ: As part of the project we are interviewing 350 representative members of parliament across nine countries including 30/40/50 from your country. Շնորհակալություն տրամադրած ժամանակի համար. այն մեծ նշանակություն ունի մեր ուսումնասիրության համար: We are very grateful for your time: it is essential to our research.

Մեզ հետաքրքրում է, թե ինչպես է նախագահը խորհրդարանում աջակցության հենք ձևավորում: We are interested in how presidents build support within parliaments. Թեև Հայաստանում նախագահը խորհրդարանում նստաբջջան չի անցկացնում, սակայն նախագահներն այստեղ խորհրդարանի ներսում փորձում են կողմիցիաներ կազմավորել՝ իրենց օրենսդրական նախաձեռնությունների համար անհրաժեշտ աջակցություն ապահովելու նպատակով: Although presidents do not sit in parliament, presidents in this country have aimed to form coalitions within parliament in order to ensure that they have a legislative majority to support their legislative agenda. Մի քանի հարց այս գործընթացի վերաբերյալ: I would like to ask you a few questions about how this process works.

Այս ուսումնասիրության արդյունքները ներկայացվելու են գիտական ժողովներին, ինչպես նաև կառավարական և ոչ կառավարական մարմիններին, որոնք հետաքրքրված են ժողովրդավարացվող երկրներում գործադրի եւ օրենսդրի միջև փոխհարաբերության ուսումնասիրությամբ: The results of the study will be presented to the academic community as well as governmental and non-governmental bodies that are interested in executive-legislative relations in democratizing societies.

Այս հարցազրույցը կտևի 30-45 րոպե: Եթե հարցեր չունեք, սկսեմ մի քանի բլից հարցից: This interview should take about 30-45 minutes to complete. If you do not have any questions, I will start with a small number of multiple choice questions.

	ԺամHOUR		րոպեMINUTE	
Հարցազրույցը սկսվել է. օգտագործել 24 ժամյա ձևաչափ-TIME INTERVIEW STARTED: USE 24 HOUR CLOCK/FORMAT				

Ա. Հարցազրույցի նախաբան. Նախնական տեղեկություններ խորհրդարանականի մասին **Prior to the Interview – Member’s Background**

Հարցավար, խնդրում ենք հարցազրույցից առաջ պատասխանել սահմանված հարցերին (Ա.1- Ա.11): Հարցերի դեպքում, խնդրում ենք կապվել Սվիտլանա Չերնիխին svitlana.chernykh@lac.ox.ac.uk հասցեով: *Interviewer, please answer the first set of questions (A1-A11) prior to the interview. If any of the information is not available, please contact Svitlana Chernykh at svitlana.chernykh@lac.ox.ac.uk PRIOR to the interview.*

Ա.1	Հարցվողի սեռը Gender of the respondent	
	Արական Male	1
	Իգական Female	2

Ա.2	Երբ է հարցվողն առաջին անգամ ընտրվել որպես պատգամավոր: Խնդրում են նշել թվականը: What year was the respondent first elected to parliament?	
	<i>Եթե հարցվողն այլևս խորհրդարանի անդամ չէ, նշել պաշտոնից հեռանալու ամսաթիվը: If the respondent is no longer in parliament please note the date he left</i>	

Ա.3	Հարցվողը որ փաղափական կուսակցության անդամ է: Which political party is the respondent a member of CURRENTLY?	

Ա.4	Առաջին անգամ պատգամավոր ընտրվելիս ո՞ր փաղափական կուսակցության անդամ էր հարցվողը: Which political party was the respondent a member of when he was first elected to parliament?	

	<i>Եթե երկրում գործում է խառը ընտրական համակարգ If the country operates a mixed electoral system. Եթե ոչ անցնել Ա6 հարցին: If not go to A6.</i>	
	Was the respondent elected as a constituency MP or from a party list? Դուք ընտրվել եք մեծամասնական թե՞ համամասնական ընտրակարգով:	

Ա.6	Հարցվողի կրթությունը What is respondent's highest level of education?	
	Ոչ լիարժեք դպրոցական կրթությունը No formal schooling	1
	Նախակրթական Primary school only	2
	Ոչ լիարժեք միջնակարգ Some secondary schooling	3
	Լիարժեք միջնակարգ Complete secondary schooling	4
	Բարձրագույն՝ բուհ/ համալսարան Some college/university	5
	Թերի բակալավրի աստիճան/ համալսարանական դիպլոմ Complete college/university diploma	6
	Մագիստրոսի աստիճան Master's degree	7
	Գիտությունների թեկնածու /դոկտոր Doctorate	8

Ա.7	Մասնագիտությունը, պաշտոնը խորհրդարանի պատգամավոր ընտրվելուց առաջ What was respondent's profession/position/occupational background before entering the parliament?	

Ա.8	<p>Խնդրում եմ թվարկել այն բոլոր պաշտոնները, որոնք հարցվողը զբաղեցրել է օրենսդիր մարմնում կամ կառավարությունում, ներառյալ խմբակցության ղեկավարի, խմբակցության ֆարտուղարի, նախարարի տեղակալի, նախարարի, կուսակցության ղեկավարի, վարչապետի պաշտոնները: Please list all the positions the respondent have held within the legislature or government?: Փորձեք տեղեկանալ ամսաթվերի մասին, եթե հնարավոր է: Including assistant whip, chief whip, assistant minister, minister, leader, Prime Minister. Try to get dates if possible</p>		
	Պաշտոն Position:	սկսած From:	մինչև To:

Ա.9	<p>Խնդրում եմ նշել՝ ի՞նչ դեր է խաղացել հարցվողը խորհրդարանում: Խնդրում եմ նշել նախագահական աջակցություն ունենալու և ընդդիմության ներկայացուցիչ լինելու ամսաթվերը Please specify what role(s) the respondent has played during his/her time in parliament? Please note dates of presidential support and dates</p>
-----	---

	of opposition life.						
	<div>Կոալիցիայի անդամ սկսած մինչև Coalition member (From-to)</div> <div>Ընդդիմության ներկայացուցիչ սկսած մինչև Opposition member (From-to):</div> <table><tr><td>1.</td><td>1.</td></tr><tr><td>2.</td><td>2.</td></tr><tr><td>3.</td><td>3.</td></tr></table>		1.	1.	2.	2.	3.
1.	1.						
2.	2.						
3.	3.						

Ա.10	Հարցվողի այսօրվա գործող դերը՝ կոալիցիայի թե՞ ընդդիմության անդամ Which is the respondent's current main role: opposition or coalition member?	
	Կոալիցիայի անդամ Coalition member	1
	Ընդդիմության ներկայացուցիչ Opposition member	2

Ա.11	<p>Հարցվողը անդամ է Is the respondent a member of:</p> <p><i>Խնդրում ենք նշել ժամանակահատվածը Please note the period you are referring to:</i></p> <p>_____</p>	
	Նախագահի կուսակցությունը The president's party	1
	Մեկ այլ կուսակցություն, որը նախագահի կազմած կոալիցիայի մաս է: Another party, which is a part of the presidential coalition	2
	Անորոշ, անկախ խորհրդարանական խումբ An ambiguous, independent group in parliament	3
	Ընդդիմադիր կուսակցության անդամ An opposition party	4
	Այլևս քաղաքականության մեջ չէ No longer in political life	5

A. Փակ հարցեր Structured Questions

Մուգ տառերով գրված տեքստը պետք է կարդալ, իսկ շեղատառով գրվածը՝ հարցավարի համար ուղղեցույց է: **Bold text is to be read, text in *italics* is to guide interviewers.**

Հարցավար, 888 և 999 օգտագործե՛ք միայն այն դեպքում, եթե հարցվողն ընդհանրապես չի կարողացել պատասխանել կամ հրաժարվել է պատասխանել հարցերին: Interviewer, only use 888 or 999 if respondent is completely unable to respond or refuses to answer the questions.

B1	Նախագահները հաճախ դժվար ընտրության առջև են կանգնում, երբ աջակցության հիմք են ստեղծում օրենսդիր մարմնում: Presidents often face difficult choices when they assemble a base of support in the legislature. Պատկերացրե՛ք դուք նախագահ ե՛ք, ո՞ր ռազմավարությունը կընտրեի՞ք խորհրդարանի հետ հարաբերություններ կառուցելիս: Խնդրեմ, ընտրե՛ք տարբերակներից մեկը: Imagine that you were the president, which would be the best strategy to manage relationships with parliament? Please choose only one of the alternatives below.					
	Ձևավորել կոալիցիա, որը գաղափարապես ավելի է հետևողական է, անգամ եթե չունի բացարձակ մեծամասնություն օրենսդիր մարմնում Form a coalition that is more ideologically consistent, even if it doesn't reach an absolute majority in the legislature					1
	Ձևավորել կոալիցիա, որը ունի բացարձակ մեծամասնություն խորհրդարանում, եթե անգամ այն հետևողական չէ գաղափարապես Form a coalition that reaches an absolute majority in the legislature, even if it is not consistent in ideological terms					2
	<i>Չգիտեմ Don't know</i>					888
	<i>Հրաժարվել է պատասխանել Refused</i>					999

Հայաստանում նախագահները փորձում են կոալիցիաներ ստեղծել խորհրդանակական մեծամասնություն ապահովելու համար: Ոմանք կարծում են, որ նման ռազմավարությունը դրական արդյունք է տվել, մինչդեռ մյուսների կարծիքով՝այն բացասական հետևանքների է հանգեցրել: Համամի՞տ ե՞ք հետևյալ դրույթների հետ: Կարդալ տարբերակները: In this country presidents have attempted to build coalitions to secure a legislative majority. Some people think that such strategies on the part of presidents led to positive outcomes, others think that they led to negative outcomes. I would like to know to what extent you agree or disagree with the following statements. Read options

B2

Սովորաբար նախագահի ստեղծած կոալիցիան: Խնդրում եմ կարդալ այս հուշումը ամեն երեք- չորս ենթակետից հետո: In general presidential coalitions: Please read this prompt after every 3-4 items

	1	2	3	4	888	999
	Լիովին համաձայն եմ Strongly Agree	Մասամբ համաձայն եմ Somewhat Agree	Մասամբ համաձայն չեմ Somewhat Disagree	Բոլորովին համաձայն չեմ Strongly Disagree	Չգիտեմ Don't know	Չպատասխանեց Refuse d
A. Բարձրացնում է հանրային						

	<p>ֆաղափականության որակը Enhance the quality of public policies</p>						
	<p>B. Խրախուսում է օրենսդիր մարմնին ֆաղափական որոշումներ կայացնելու լիազորությունները փոխանցել նախագահին Encourage the legislature to transfer policy making authority to the president</p>						
	<p>C. Հնարավորինս հստակեցնում է օրինաստեղծ գործընթացը Make law-making process more decisive</p>						
	<p>D. Նախագահին դարձնում է կռալիցիայի պատանդ Make the president a hostage of the coalition</p>						
	<p>E. Թույլ է տալիս ներկայացնել հասարակական տարբեր շահեր Permit the representation of diverse social interests</p>						
	<p>F. Հանգեցնում է «ծառայություն-ծառայության դիմաց» ֆաղափականության Lead to a style of politics based on the exchange of favours</p>						
	<p>G. Դժվարացնում է ընտրողի կողմից ֆաղափական գործչին հաշվետվության ենթարկելու գործընթացը: Make it more difficult for voters to assign accountability</p>						
	<p>H. Խրախուսում է ֆաղափական կայունությունը Encourage political stability</p>						
	<p>I. Խաթիվում է օրենսդիր մարմնի կողմից նախագահին հաշվետվության ենթարկելու կարողությունը Undermine the ability of the legislature to hold the president accountable</p>						
	<p>J. Հանգեցնում է գործող</p>						

	կառավարության հանդեպ օպորտունիստական աջակցության Lead to opportunistic support for the government of the day						
	K. Բարձրացնում է ժողովրդավարության որակը Have enhanced the quality of democracy in your country						
	L. Սահմանափակում է ընդդիմության ազդեցությունը խորհրդարանում Marginalize the influence of the opposition within parliament						

B3	Այժմ ես ցանկանում եմ զրուցեմ գործադիր եւ օրենսդիր մարմինների հարաբերությունների մասին: Now I would like to talk about the relationship of the executive to the parliament. Որքանով ե՞ք համամիտ ե՞ք հետևյալ պնդումների հետ: To what extent do you agree or disagree with the following statements? Նշել նախագահի անունը /կառավարման ժամանակաշրջանը Specify president/period						
		1	2	3	4	888	999
		Լիովին համաձայն եմ Strongly Agree	Մասամբ համաձայն եմ Somewhat Agree	Մասամբ համաձայն չեմ Somewhat Disagree	Բոլորովին համաձայն չեմ Strongly Disagree	<i>Զգիտեմ</i> <i>Don't</i> <i>know</i>	<i>Զղարտ</i> <i>սխալեց</i> <i>Refuse</i> <i>d</i>
	A. Նախագահը կարող է մեծապես ազդել խորհրդարանի խոսնակի նշանակման վրա: The president can strongly influence the appointment of the speaker						
	B. Նախագահը կարող է մեծապես ազդել հանձնաժողովների նախագահների նշանակման վրա The president can strongly influence the appointment of committee chairs						
	C. Խորհրդարանականները գիտեն նախագահի դիրքորոշումը բոլոր կարևոր օրենսդրական նախաձեռնությունների վերաբերյալ						

	Parliamentarians know the president's position on all major legislation						
	D. Բազմակուսակցական կոալիցիան արդյունավետ կառավարելու համար նախագահը պետք է ունենա ուժեղ վերահսկողություն իր կուսակցության վրա effectively manage a multiparty coalition the president must have strong control over his/her own party						
	E. Կուսակցությունը չի միանա նախագահի կոալիցիային մինչև այն չապահովի կառավարության կազմում իր անմիջական ներկայությունը A party will not join the president's coalition unless it is directly represented in the cabinet						

B4	Ըստ Ձեզ, որ գործոնն է ամենակարևորը օրինագծի վերաբերյալ որոշման կայացման մեջ Which factor do you think is the most important in determining the outcome of legislative proposals? Սպասել պատասխանին, այնուհետև հարցնել. Wait for an answer then ask. Ինչն է երկրորդ ամենակարևոր գործոնը: Which is the second most important? Նշել նախագահի անունը կամ ժամանակահատվածը ցույց տալ Աղյուսակ Ա. Specify president/period. Show CardSet A		
		1	2
	A. Նորհրդարանական հանձնաժողովի նախագահի պաշտոնը(առաջատար հանձնաժողով նախագահ)The position of the committee chair (committee chair relevant to the bill)		
	B. Կուսակցական առաջնորդների դիրքորոշումը Նորհրդարանում:The position of the party leaders on the floor		
	C. Գործադիր իշխանության դիրքորոշումըThe position of the executive branch		
	D. Նստակի դիրքորոշումըThe position of the speaker		
	E. Արտաքին ճնշումները Նորհրդարանի վրա: Օրինակ՝ հասարակական կարծիք կամ որոշակի շահ ներկայացնող խմբերը External pressures on the parliament e.g. public opinion or interest groups		

	<i>Զգիտեմ Don't know</i>	
	<i>Հրաժարվում է պատասխանել Refused</i>	

5	<p>Այս երկրում գործադիր իշխանությունը էական ազդեցություն ունի բյուջետային գործընթացների վրա: In this country the executive branch has significant influence over the budgetary process. Այս գործոններից, որոնք են նախագահի՝ բյուջեի վրա ազդեցություն ունենալու ամենաորոշիչ գործոնները: For which of the following factors is the president's influence over the budget the most decisive? Սպասե՛ք պատասխանին, այնուհետև հարցրե՛ք Wait for an answer then ask: Բյուջետային գործընթացի վրա ազդեցություն ունենալու տեսանկյունից ո՞ր գործոնը կդասեի՛ք երկրորդ տեղում: And what factor would you put in second place in terms of this budgetary influence? Նշե՛ք նախագահի անունը / ժամանակահատվածը Specify president/period. Ցույց տալ աղյուսակ F Show Card Set B</p>		
		1	2
	A. Նախագահի ունակությունը սեփական կուսակցության ներսում կարգապահություն հաստատելու հարցում The president's ability to discipline his own political party		
	B. Պարգևատրել քաղաքացիական հասարակության կազմակերպություններին, որոնք աջակցում են նախագահին To reward civil society organizations that support the president		
	C. Նախագահի ունակությունը հավատարիմ պահպանել կոալիցիայի անդամ մյուս կուսակցություններին: The president's ability to maintain the loyalty of other parties within the coalition		
	D. Բարենպաստ պայմաններ ստեղծել այն պատգամավորների վերընտրվելու համար, որոնք աջակցում են նախագահին: Enhancement of the re-election prospects of MPs that support the president		
	E. Նախագահի ունակությունը պահպանել տնտեսական շահերը, որոնք օժանդակում են կոալիցիային The president's ability to maintain the support of economic interests that support the coalition		
	F. Մարզային քաղաքական կառույցների ղեկավարների շարունակական աջակցությունը ստանալու նախագահի ունակությունը: The president's ability to obtain the on-going support of sub-national political executives		
	<i>Զգիտեմ Don't Know</i>		
	<i>Հրաժարվեց պատասխանել Refused</i>		

B6	<p>Որոշ մարդիկ ասում են, որ նախագահը չի կարող կառավարել առանց խորհրդարանական մեծամասնություն ստեղծելու: Մյուսները նշում են, որ չափազանց մեծ կոալիցիա ձևավորելը նույնպես հղի է խնդիրներով: Եթե նախագահի տեսանկյունից նայե՛նք հարցին, որն է այն ցանկալի ձևաչափը, որը նախագահի համար խորհրդանշում կայուն եւ արդյունավետ աջակցություն կապահովի: Նշե՛ք տոկոսային հարաբերակցությամբ տեղերի փոխանցումը: Some</p>
----	---

	people say that a president cannot govern without forming a majority in the legislature. But others say that forming a coalition that is too large also can cause problems for presidents. Thinking like a president, in your opinion, what would be the desirable size for a stable and efficient base of support in the legislature? Please state a percentage of the seats in the lower house.
	Խորհրդարանում տեղերի — % of the seats in the chamber
	<i>Զգիտեմ</i> <i>Don't know</i> 888
	<i>Հրաժարվեց պատասխանել</i> <i>Refused</i> 999

	Ես երկու սահմանում կկարդամ կոալիցիայի ձևավորման ժամանակացույցի մասին: Նշե՛ք, որն է առավել իրատեսական/մոտ ձեռն կարծիքին: I am going to read two statements about the timing of coalition formation, please tell me which is closest to your view? Եթե հարցվողը հպատասխանում է երկուսն էլ ապա կրկին ընդգծե՛ք, թե իր կարծիքով որն է ավելի կարևոր: If the respondent says that both are important, ask which one is the most important.
B7	Նախագահը ձևավորում է կոալիցիան իր նախընտրական արշավի ժամանակ The president assembles his coalition during election campaigns 1
	Նախագահը ձևավորում է կոալիցիան ընտրություններից հետո The president assembles his coalition after the elections are over 2
	Ըստ Հարցվողի, երկուսն էլ հավասարապես կարևոր են The respondent insisted that both are equally important 777
	<i>Զգիտեմ</i> <i>Don't know</i> 888
	<i>Հրաժարվեց պատասխանել</i> <i>Refused</i> 999

B8	Նշե՛ք այն գործոնները, որոնք ամենաազդեցիկն են ազդում նախագահի՝ կոալիցիան միասնական պահելու ունակությունների վրա Please indicate which of the following factors has the most impact on the president's ability to keep his/her governing coalition together. Սպասե՛ք պատասխանի այնուհետև հարցրե՛ք Wait for an answer then ask: Նշե՛ք կարևոր երկրորդ գործոնը Which is
----	---

the second most important? <i>Յույց տվե՛ք C աղյուսակը: Show Card Set C</i>		
	1	2
A. Տնտեսական ցուցանիշները Economic performance		
B. Նախագահի վերընտրվելու հնարավորությունը The president's ability to stand for re-election		
C. Հարցումների անդյունքում նախագահի ժողովրդականության աստիճանը The level of presidential popularity in opinion polls		
D. Կառավարող կոալիցիայի ներսում սկանդալների ի հայտ գալը The emergence of corruption scandals within the ruling coalition		
E. Խորհրդարանական ընտրությունների մոտալուտ լինելը Impending legislative elections		
<i>Զգիտեմ Don't Know</i>		
<i>Հրաժարվեց պատասխանել Refused</i>		

Շնորհակալություն, հարցազրույցի առաջին մասն ավարտվեց: Այժմ կցանկանայի մի քանի բաց հարցեր տալ ամբողջացնելու ձեր մասնեցումներին: Thank you, the first part of the interview is completed. Now I would like to ask you a few open ended questions so that we can benefit from the full breadth of your knowledge.

B. Կիսակառուցված հարցեր **Semi-Structured Questions**

Հարցավա՛ր, խնդրում եմ պատասխանները գրել բառացի (եթե հարցազրույցը չի ձայնագրվում) Interviewer, please write down the answers verbatim (if the interview is not being recorded).

C1. Որո՞ւց դեպքերում պարզ է՝ ով է նախագահական կոալիցիայի անդամ, քանի որ կուսակցությունները պաշտոնապես/ֆորմալ հայտարարում են իրենց օժանդակությունը Նախագահին: Կան արդյո՞ք այլ ճանապարհներ պարզելու նախագահի կոալիցիայի աջակիցներին: *Եթե այո, խնդրե՛ք պարզաբանի: Sometimes it is clear who belongs to a presidential coalition because parties formally declare their support for the president. Are there any other ways to identify supporters of the presidential coalition? If answers yes, ask to elaborate.*

C2. Օգտագործելով ձեր սահմանումը կարո՞ղ եմ նշել՝ ովքեր են ներկայիս նախագահական կոալիցիայի անդամ: **Using your definition, could you please identify who is a part of the current presidential coalition in parliament?** Եթե հարցվողը չի նշում ընդդիմադիր կամ անկախ պատգամավոր չէ ապա հարցրե՛ք. Կա՞ն պատգամավորներ, որոնք անկախ են կամ ընդդիմադիր, սակայն իրենց ներգաղափարական վարքագծի հիման վրա նրանց կարելի է դասել նախագահի կոալիցիային: *If the respondent has not mentioned opposition MPs or independents then ask: are there any MPs who are formally independents or members of the opposition parties but behave like they are members of the presidential coalition?*

C3. *Խոսելով այդ կոալիցիայի մասին, կարող եմ ասել, թե այն հիմնական պահը, որի հիմքում ձևավորվեց կոալիցիան: Եթե հարցվողը նշում է միայն ամսաթիվը, հարցրե՛ք, թե որն էր դրա մասնավոր կարևորությունը* Thinking about the coalition you specified when was the critical moment at which the coalition took shape? *If the respondent replies only with the date, ask what was important about that particular moment.*

C4. *Եվ ինչ գործիքակազմ կամ ռազմավարություն նախագահը օգտագործեց այն ձևավորելու համար:* And which tools or strategies did the president use to form it?

C5. *Կան արդյո՞ք օրինակներ ձեր երկրում, երբ նախագահը ապաճնորհ է եղել ստեղծել և պահպանել կոալիցիան: Եթե այո ապա ինչպես եմ կարծում, որոնք էին դրա հիմնական պատճառները: Եթե հարցվողը խոսում է միայն ձևավորման կամ պահպանման մասին խնդրե՛ք նրան պարզաբանել մյուս մասի մասին:* Are there any examples in this country of presidents who were ineffective in forming and maintaining coalitions? If so, what do you think were the primary reasons for this? *If the respondent talks only about formation or maintenance, ask him/her to elaborate on the other dimension as well.*

C6. *Որոնք են այն օգուտները և առավելությունները, որոնք կուսակցություններին կամ ֆաղափական գործիչներին միանալ նախագահի ստեղծած կոալիցիային: Եթե հարցվողը չի նշում բյուջետային գործընթացը, ապա հարցրե՛ք նրան, արդյո՞՞ք, կարծում է, որ նախագահի բյուջետային կարողությունները կարևոր են:* In general what are the rewards or benefits for parties or politicians that join the presidential coalition? *If the respondent does not mention the budgetary process, ask if the respondent thinks the budgetary powers of the president are important.*

C7. *Որոնք են կոալիցիայում ներառված չլինելու վատ կողմերը կուսակցությունների և ֆաղափական գործիչների համար, որոնք դուրս են կոալիցիայից :* In general what are the disadvantages for parties or politicians that are outside of the coalition?

Հարցազրուցավոր, խնդրում ենք դասակարգել. Հարցվողն ավելի շատ ֆաղափական փորձ ունի որպես կոալիցիայի թե որպես ընդդիմության անդամ Interviewer, at this point please classify your respondent as having more political experience as a coalition member or as an opposition member

Եթե պատասխանում է որպես կոալիցիայի անդամ
անցե՛ք C8A և C9A If answering as a coalition member proceed to C8A

Եթե պատասխանում է որպես ընդդիմադիր անցե՛ք C8B և C9B If answering as an opposition member proceed to C8B and C9B

C8A. Վերհիշելով այն ժամանակները երբ դուք նախագահի կողմից խորհրդարանում եղեք, եթե խորհրդարանում եղեք, նախագահը կամ նախագահի աշխատակազմը կամ աշխատակազմի ներկայացուցիչը ձեր կուսակցության համագումարների, ժողովների ժամանակ: Thinking about a moment in which you belonged to the presidential coalition, what role, if any, did the president and/or representatives of the presidential administration play at meetings of your party?

C9A. Հիշելով այն ժամանակները, երբ դուք նախագահական կողմից խորհրդարանում եղեք, եղեք և արդյոք օրինագիծ, երբ ձեր կուսակցությունը դեմ է գնացել նախագահի կողմից պատշաճացված դիրքորոշմանը: Thinking about a moment in which you belonged to the presidential coalition, do you recall any instances of legislative proposals on which your party adopted a position contrary to the stated position of the executive? Ինչպես են անդրադարձել ձեր կուսակցության վրա նախագահի հակադրվելը: Կարող ե՞ք նման մի հակադրություն հիշել և նկարագրել ինչպես եք կայացրել ձեր որոշումը փոխադրության ժամանակ: What, if any, were the costs to your party for taking a dissenting position? Could you talk a little bit about one of these instances of conflict and describe how you arrived at your voting decision?

C8B. Վերհիշելով այն ժամանակահատվածը երբ դուք ընդդիմադիր թևի ներկայացուցիչ էիք. ինչպիսին է եղել

ընդդիմության դերը երբ նախագահը՝ Խորհրդարանում կայուն կողմից լուծ է ունեցել: Thinking about a moment in which you belonged to the opposition bloc, what was the role of the opposition when the president had a stable coalition in parliament? Հուշում. Prompt: Այս ժամանակահատվածում Ձեր գործունեության որ հատվածն էք լուծարում *what did you focus your activities on during the period?*

C9B. Վերհիշելով այն ժամանակահատվածը, երբ դուք ընդդիմադիր թևին էիք պատկանում, կարող եք նշել որևէ դեպք, երբ օրենսդրական նախագծեր քննարկելիս դուք կամ ձեր կուսակցության այլ անդամներ, նախագահի կողմից խորհրդարանի հետ միասին, դեմ եք փոխարկել ձեր կուսակցական դեկլարացիայի դիրքորոշմանը: Thinking about a moment in which you belonged to the opposition bloc, do you recall any instances of legislative proposals in which you or other members of your party voted with the presidential coalition against the stated position of your party leadership? Ինչպես են անդրադարձել ձեր կամ ձեր գործընկերների հակադրությունները կուսակցության դիրքորոշումներին: Կարող ե՞ք նման մի տարածայնություն հիշել և նկարագրել ինչպես եք կայացրել ձեր որոշումը փոխարկության ժամանակ: What, if any, were the costs to you or your colleagues for taking a dissenting position? Could you talk a little bit about one of these instances of conflict and describe how you arrived at your voting decision?

C10. Եղե՞լ են պահեր, երբ Խորհրդարանը նախագահին պատասխանատվության է ենթարկել: Հարցավար, եթե հարցվողը պատասխանում է այո, ապա հարցրե՛ք, արդյո՞ք որպես ինստիտուտ նախագահը պատասխանատու էր կռալիցայի թե՞ Խորհրդարանի: Եթե հարցվողը պատասխանում է ոչ, ապա հարցրե՛ք, թե ինչու է հարցվողը կարծում, որ պատասխանատվության ենթարկելու ինստիտուտը այդքան թույլ է: **Were there any situations when the parliament has held the president to account? Interviewer, if the respondent says yes asks: Did accountability occur because the president was accountable to his/her coalition or to parliament as an institution? If the respondent says no, inquire why the respondent thinks that accountability is so weak.**

C11. Որ գործոնները կարող են ուղղորդել կուսակցությանը դուրս գալ Նախագահի կռալիցայից կամ ֆննարկել դուրս գալու հեռանկարը: **What factors do you think would lead a party to consider leaving a presidential coalition?**

C12. Նախագահները տարբեր մեթոդներ են օգտագործում բազամկուսկացական կռալիցիաները կռռավարելու համար: **Presidents use different types of strategies to manage multiparty coalitions.** Որոոները առաջին հերթին կարող են գործածել ֆորմալ գործիքակազմը, օրինակ տալ կուսակցություններին նախարարական պորտֆելներ: Մյուսները գործածում են ոչ ֆորմալ մեթոդը, ինչպիսին են անձնական ծառայությունները, ներուժը կամ աոխատանքը: Կարող ե՛ք նեել ժամանակին այս կամ այն գործիքակազմը, որ գործածվել է նախագահների կողմից ֆորմալ և ոչ ֆորմալ առումներով: Եթե հարցվողը խոսում է միայն ֆորմալ գործիքակազմի մասին, հարցրե՛ք նրան այն նախագահների մասին որոնք օգտվել են ոչ ֆորմալ գործիքակազմից: Եթե պասախանը ոչ ֆորմալ է խնդրե՛ք նրան խոսել ավելի հստակ ռազմավարությունների մասին: **Some may use primarily formal tools, for example giving parties cabinet positions. Others may use informal tools such as the exchange of personal favours, resources, or jobs. Thinking of recent history, could you identify presidents who relied more heavily on one or the other type of tools? If the respondent talks only about formal tools, ask to think about the presidents that used informal tools. If the answer is informal, ask to elaborate on specific strategies.**

Ցանկանում եմ ավարտել մեր հարցազրույցը տալով երեք վերջին հարցերով: **I would like to conclude our interview with three final questions.**

B9	<p>Մի ֆանի պատճառ թե ինչու ֆաղաֆական կուսակցությունները կարող են որոոում կայացնել միանալ նախագահի ձևավորած ֆաղաֆական կռալիցիային: Դիտարկելով ստորև աղյուսակում բերված տարբերակները, նեե՛ք ամենակարևորը: Here are some reasons why a political party might choose to join a presidential coalition. Looking at the card, please indicate which you think is the most important.</p> <p>Սպասե՛ք պատասխանին, ապա հարցրե՛ք <i>Wait for an answer then ask:</i> Եվ երկրորդ ամենակարևորը: And the second</p>
-----------	--

most important? Ցույցովեփառյուսակը <i>Show Card Set D.</i>			
		1	2
A. Ձեռք բերել ռազմավարական պաշտոններ օրենսդրական մարմնում կուսակցության համար (օրինակ խոսնակ հանձնաժողովի նախագահներ) To acquire strategic posts in the legislature for the party (i.e. speaker, committee chairs)			
B. Բարձրացնել կուսակցության ազդեցությունը հանրային քաղաքականության վրա To increase the party's influence over public policy			
C. Մեծացնել կուսակցության ազդեցությունը բյուջեի վրա To maximize the party's influence over the budgetary process			
D. Երաշխավորել կաբինետի պաշտոնները կուսակցության համար To secure cabinet positions for the party			
E. Երաշխավորել նպաստավոր պայմաններ կուսակցության անդամների և կուսակցության կողմից ներկայացված շահերի համար To secure favourable treatment (գործադիրի կողմից by the executive) for party members and interests represented by the party			
F. Խթանել ընտրական օժանդակությունը կուսակցության համար To boost electoral support for the party			
<i>Զգիտեմ Don't know</i>			
<i>Հրաժարվեց պատասխանել Refused</i>			

B10	<p>Խորհրդարանական մեծամասնությունը երաշխավորելու համար նախագահներն այս երկրում ձևավորում են կոալիցիաներ: Աստիճանակարգեք նախագահի՝ օրենսդրական կոալիցիա ստեղծելու հետևյալ գործիքակազմը ըստ արդյունավետության: <i>Ցույց տվեք Ն աղյուսակը և հարցրեք հարցվողին</i> In this country presidents have formed coalitions to secure a legislative majority. Please rank the following tools presidents may use to form a legislative coalition in terms of their effectiveness. <i>Show Card Set E and ask the respondent դասավորել աղյուսակները և աստիճանակարգել ըստ կարևորության: (վերևից ներքև) to order the cards and rank the tools in order of importance (from top to bottom).</i></p>					
		1	2	3	4	5
	A. Նախագահի անմիջական օրենսդրական լիազորությունները (ինչպես օրինակ հրամանագիր ստորագրելու կամ վետոյի լիազորություն) Direct legislative powers of the president (such as decree or veto powers)					
	B. Բյուջեի վերահսկողությունը Budgetary control					
	C. Power to appoint to the Cabinet Կառավարության անդամներին նշանակելու					

	լիազորությունը					
	D. Վերահսկողություն սեփական կուսակցության նկատմամբ Control over their party					
	E. Ծառայությունների (սւոյրա) փոխանակում Exchange of favours					
	Զգիտեմ Don't know					
	Հրաժարվել է պատասխանել Refused					

B11	<p>Հստ Զեզ, ստորև բերված նկարագրություններից, որն է լավագույնս բնութագրում Զեր երկիրը: Thinking about the country like yours, which of the following comes closest to your view? Հարցազրույցավար, եթե հարցվողը պնդում է որ երկուսն էլ , ապա կրկնեք "որն է լավագույնը " արտահայտությունը Interviewer, if the respondent insists that both are true, repeat the phrase: "comes closest to your view"</p>				
	<p>Նորհրդաբանում գերիշխող նախագահական կողմիցիան այս երկրում ձեռնառու է, փանգի ապարահովում է ֆաղափական կայունություն: A presidential coalition that dominates parliament is beneficial to this country because it generates political stability</p>				1
	<p>Նորհրդաբանում գերիշխող նախագահական կողմիցիան այս երկրում վնասակար է, փանգի թուլացմուն է ժողովրդավարական հաշվետվության համակարգը: A presidential coalition that dominates parliament is harmful to this country because it weakens democratic accountability</p>				2
	<p>Հարցվողը պնդեց որ իր կարծիքով երկուսն էլ ճիշտ են The respondent insisted that both are true in his/her view</p>				777
	<p>Զգիտեմ Don't know</p>				888
	<p>Հրաժարվեց պատասխանել Refused</p>				999

Շնորհակալություն Thank you for your time.

Հարցազրույցի ավարտը END OF INTERVIEW

	HOUR	MINUTE
Նշե՛ք հարցազրույցն ավարտվելու ժամը: Օգտագործե՛ք 24 ժամյա ձևաչափը TIME INTERVIEW ENDED: USE 24 HOUR CLOCK		

C. Հարցազրույցից հետո After the Interview

Հարցավար, խնդրում ենք լրացնել "հարցազրույցից հետո" հատվածը Interviewer, please complete this section

AFTER the interview

D1	Հարցազրույցի անցկացման վայրը Where did the interview take place ?
----	---

	Պատգամավորի գրասենյակում կամ մասնավոր գրասենյակում MP's office or other private office	1
	Խորհրդարանի շենքում՝ հասարակական վայրում Public place in parliamentary premises	2
	Խորհրդարանից դուրս հասարակական վայրում Public place outside parliamentary premises	3
	Պատգամավորի մոբեյլ/ հարկաբաժնի / առանձնատան նախասրահում Lobby of MP motel/living quarters/complex	4
	Պատգամավորի տանը The MP's house	5
	Ձեր տանը Your house	6
	Այլ վայրում. նշել որտեղ Other, please specify: _____	90

D2	Այլ մարդիկ ներկա եղե՞լ են: Were others present?	
	Ոչ No	0
	Այո Yes	1

D3	Ստորև բերված ցանկից նշե՛ք ներկայությունը Which of the following were present? Կարող ե՛ք նշել մի քանիսը Tick all that apply	
	Ոչ ոք ներկա չէր None were present	0
	Պատգամավորի աշխատակազմը Staff of the MP	1
	Այլ պատգամավորներ Other MPs	2
	Կուսակցության առաջնորդները Senior party leaders	3
	Կուսակցության կրտսեր անդամները/առաջնորդները Junior party leaders	4
	Պատգամավորի ընկերներ Friends of the MP	5
	Այլ. նշել՝ ով Other, please specify: _____	90

D4	Պատասխանելուց առաջ պատգամավորը խորհրդակցում էր այլ անձանց հետ Did MP check with others for information before answering?	
	Ոչ No	0
	Այո Yes	1

D5	Ո՞ւմ հետ էր ճշտումներ կատարում : Կարող եմ նշել մի քանիսը: Who did he check with? <i>Tick all that apply</i>	
	Ոչ ոքի Nobody	0
	Պատգամավորի աշխատակազմի Staff of the MP	1
	Այլ պատգամավորների Other MPs	2
	Կուսակցության առաջնորդների Senior party leaders	3
	Կուսակցության կրտսեր անդամների/առաջնորդների Junior party leaders	4
	Պատգամավորի ընկերների Friends of the MP	5
	Այլ. մանրամասնել Other, please specify: _____	90

D6	Հարցերի, որ մասին է հարցվողը դժվարացել պատասխանել What proportion of the questions do you feel the respondent had difficulty answering?	
	Ոչ մի None	0
	Մի քանիսին A few	1
	Որոշ հարցերին Some	2
	Շատերին Most	3
	Բոլորին All	4
	Հատուկ հարցեր Specific questions եթե եղել են առանձին հարցեր են եղել, խնդրում ենք նշել <i>If particular questions stood out please specify:</i> _____	

D7	Հարցերի, որ մասին է հարցվողը պատասխանելիս անհարմարություն զգացել: What proportion of the questions	
----	--	--

do you feel the respondent was uncomfortable answering?	
Ոչ մի None	0
Մի քանիսին A few	1
Որոշ հարցերին Some	2
Շատերին Most	3
Բոլորին All	4
Հատուկ հարցեր Specific questions եթե եղել են առանձին հարցեր, խնդրում ենք նշել <i>If particular questions stood out please specify:</i> <hr/>	

Հարցազրույցի ընթացքում պատգամավորի վերաբերմունքը ձեր նկատմամբ: What was the MP's attitude toward you during the interview?			
	1	2	3
A. Նա տրամադրված էր S/he was	Հնկերական Friendly	Չեզոք In Between	Անբարյացականորեն Hostile
B. Նա S/he was	Հետաքրքրված էր Interested	Չեզոք էր In Between	Չափաբաժնու էր Bored
C. Նա տրամադրված էր S/he was	Համագործակցում էր Cooperative	Չեզոք էր In Between	Համագործակցության տրամադրված չէր Uncooperative
D. Նա S/he was	Համբերատար էր Patient	Չեզոք էր In Between	Անհամբեր էր Impatient
E. Նա S/he was	Անմիջական էր At ease	Չեզոք էր In Between	Կասկածամիտ էր Suspicious
F. Նա S/he was	Անկեղծ էր	Չեզոք էր In	Մոլորեցնող էր

		Honest	Between	Misleading
--	--	--------	---------	------------